

፤ዝ .III ጋፋጠፀኛዕ፤ ጋጽ፻፳፬ ዕኛዕ፤ጸ፻፲፱፡፶፻፳፱ ጀ፡፳፻፲፱

A narrow, paved alleyway leads through a village. On the left, there is a white fence and lush green plants with red flowers. On the right, a long, grey stone wall runs along the path. In the background, a white church with a tall, slender steeple sits atop a hill, surrounded by trees. The sky is a pale, clear blue.

1.kép

2. kép

Ráduly János kibédi rovásírás kutató a felirat keletkezését a XIV. – XV. századba helyezi és a rajzolatoknak tordosi, mezopotámiai párhuzamait is megtalálja. Megfejtésén vitatkoznak a szakértők.

Utunk következő állomásának, Bözödújfalunak nincsen rovásemléke, de lehet, hogy volt. Ezt már soha nem fogjuk megtudni, mert a Ceausescu diktatúra alatt, a székely falvak tervszerű lerombolása idején Bözödújfalut vízzel árasztották el. A Kis Küküllőbe ömlő Küsmöd patakját 1988 -ban gáttal zárták el, s víztározót hoztak létre a falu felett.

Az elárasztott falu

A leomlott katolikus templom

4. kép

A leomlott unitárius templom

5. kép

A Sükösd Árpád által 1995-ben emelt emlékművön a következő szöveg olvasható: *"A tó fenekén Bözödújfalu nyugszik, 180 házának volt lakói szétszórva a nagyvilágban ma is siratják. A diktatúra gonosz végrehajtói lerombolták és elárasztották, ezzel egy egyedülálló történelmi-vallási közösséget szüntettek meg, melyben különböző nemzetiségű és felekezetű családok éltek együtt évszázadokon át, egymást tisztelve, és szeretve, példás békességben. Immár a katolikus, unitárius, görög katolikus és a székely szombatosok fohászaik örökre elnémultak. Legyen e hely a vallásbéke helye és szimbóluma."*

Erdőszentgyörgy szintén Maros megyében található. Református temploma a XIII.- XIV. században épült. Itt volt a Rhédey család birtoka. A szép és gazdag Rhédey Claudina grófnő (1812-1841) Mária angol királynő nagyanyja, a jelenlegi Erzsébet királyné ükanyja. Sajnálatos baleset érte 29 éves korában, áldott állapotban, éppen az osztrák Graz felé haladtában. A templom kriptájában nyugszik. Mária angol királynő 1935-ben adománnyal segítette a templom felújítását, Claudinának emléktáblát helyeztek el benne.

Ezen felújításkor fedezték fel, hogy a templom bejáratától balra eső első támpilléren, egy beépített patakkövön rovásjelek vannak bekarcolva.

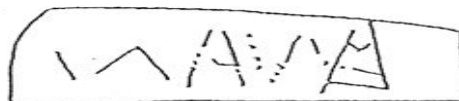

6. kép

Első leírója Debreczeni László, aki szerint a jelsor 1730-ból származik. A rákent cementes vakolat erősen rontja olvashatóságát, így többféle rajz is készült róla, például, Ferenczi Gézáé és Ráduly Jánosé. Ráduly János L, J, SZ ?, V ?, G, S, SZ ?, R betűket azonosít.

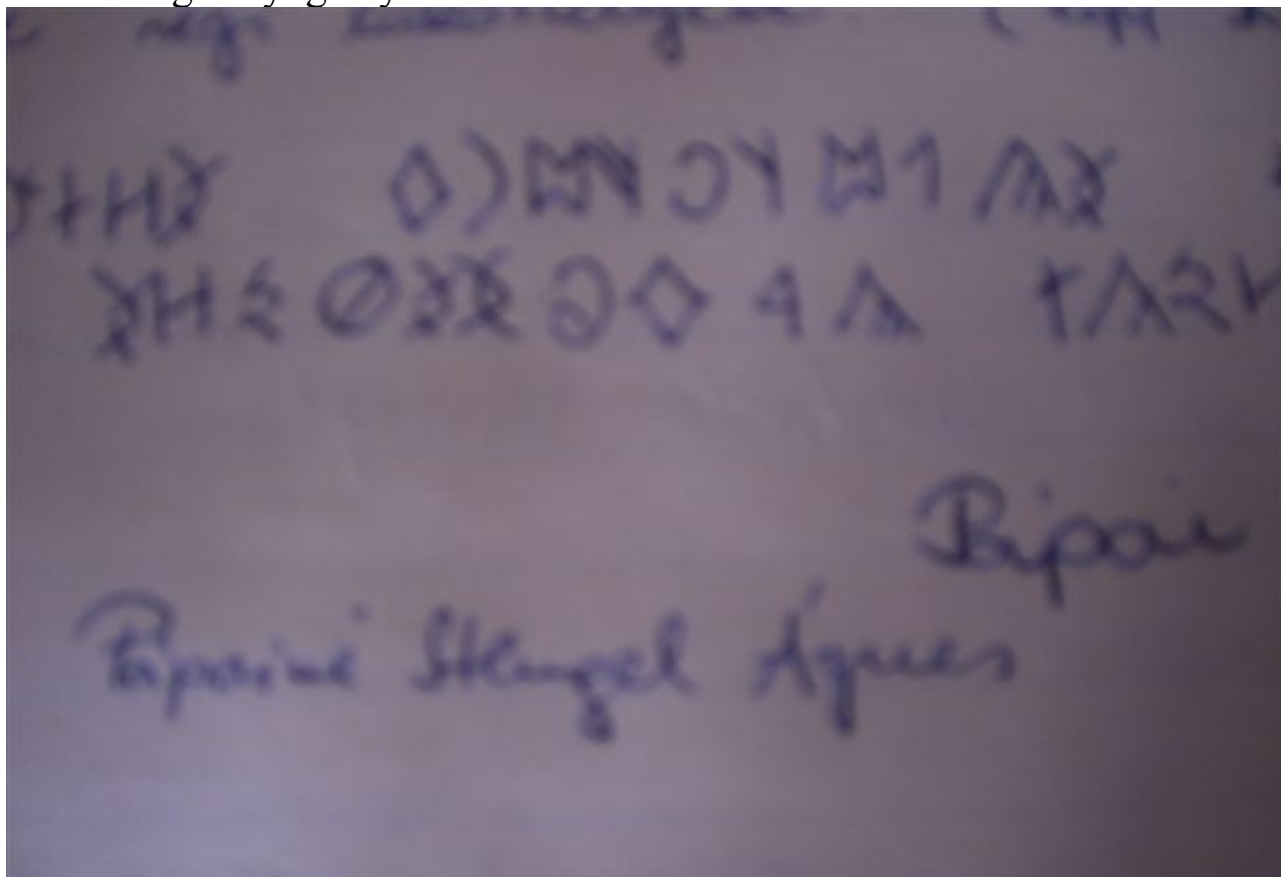

6-A Ferenczi Géza rajza

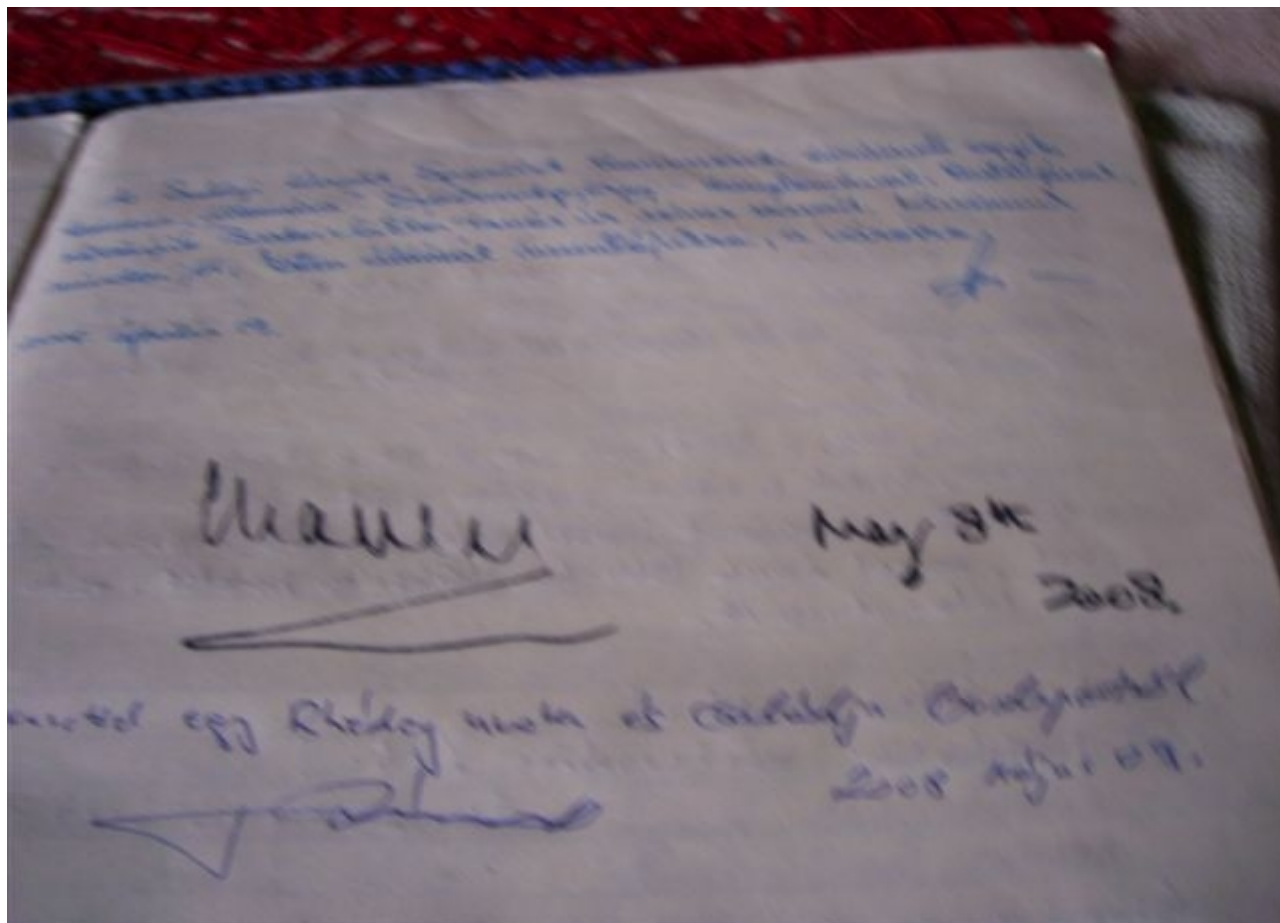

6-B Ráduly János rajza

Charles angol herceg is meglátogatta a templomot, bejegyzést is tett az emlékkönyvbe. Mellékelem egyik tanítványom családjának bejegyzését is ugyanebbe az emlékkönyvbe, az édesanya egyébként szintén Rhédey leszármazott. Láthatjuk a két írás fejlettsége közti különbséget, a herceg latin betűs írása (a fekete) meglehetősen macskakaparásnak tűnik a magyarok ősi írásához képest. Mindenesetre igen szép volt tőle, hogy tiszteletét tette Claudina végső nyughelyén.

7.kép

8. kép

Ismét visszatértünk Rugonfalvára, ahol rovásírásos helységnévtáblát avattunk. Amikor Szakács Gábor májusban itt járt, megismertette vendéglátóinkkal a rovásírásos helységnévtábla mozgalmat és ennek eredményeképpen született meg az itteni tábla.

9.kép

Rovásírásos
üdvözlés. Készítette

ifjabb Vári Dénes

Borsos Géza, a Székely Nemzeti Tanács alelnöke átadja a helybélieknek a székely Nemzeti Zászlót.

10.kép

Rugonfalva ifjai szép műsorral készültek az eseményre.

10.kép

A szép táblát készítette ifjabb Vári Dénes. Avatáskor Farkas Ferenc református tiszteletes áldotta meg.

11.kép

A Rugonfalvához közel eső Székelykeresztúron is található rovásemlék, a Molnár István Múzeumban rovásírásos kályhacsempét mutatott Székely Attila úr. Sajnos az esti fényviszonyok miatt fénykép nem készült.

Székelykeresztúron igen figyelemreméltó Petőfi Sándor hagyomány van. E szerint nagy költőnk 1849 július 30-ról 31-re virradó éjszakán a Gyárfás udvarház akkori gazdájának, Varga Zsigmondnak a vendége volt.

13.kép

Az udvaron
körtefa

maradványai láthatók. A hagyomány szerint e körtefa alatt szavalta el az Egy gondolat bánt engemet című versét, más változat szerint verset írt alatta.

14.kép

15.kép

Hazafelé tartva Kolozsváron nem volt olyan szerencsénk, mint tavasszal, amikor láthattuk az eredeti Tatárlakai Táblácskákat, mivel a Történelmi Múzeumban átalakítás folyik.

Runafeliratos oszlopmaradvány a múzeum előterében.

16.kép

Sajnos a Mátyás emlékmű még mindig bedeszkázva áll, Márton Áron püspöknek viszont szép szobrát fényképezhettem a Szent Mihály Templom bejárata közelében.

17.kép

A kiállítás helyett így a Házsongárdi temetőt kerestük fel, ahol Dsida Jenő és Reményik Sándor sírja előtt tisztelegtünk, ezzel köszöntünk el egy időre a varázslatos Erdélytől.

18.kép

19.kép

A 2. képet Pej Kálmán, a 10., 11. képet Miriszlai Miklós, a többi képet Friedrich Klára készítette.

Kérjük, hogy aki képet vagy ismeretet használ fel, legyen szíves megjelölni a forrást.

A PDF változatot ifj. Forrai Márton készítette.

Felhasznált irodalom:

Ferenczi Géza: Székely rovásírásos emlékek(1997)

Ferenczi Géza és István: Magyar rovásírásos emlékekről (In: Művelődéstörténeti Tanulmányok, 1979)

Fodor Ferenc: A magyar rovásírás emlékei (1982)

Forrai Sándor: Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (1994)

Friedrich Klára-Szakács Gábor: Ősök és írások (2008)

Ráduly János: A rovásírás vonzásában (1998)

Ráduly János: Titkok a rovásírásban (2004)